

Dienst milieueducatie

Educatief programma voor scholen en particulieren

Domein Tivoli
Antwerpsesteenweg 94 – 2800 Mechelen
015/20 66 84 - tivoli@mechelen.be
www.mechelen.be/tivoli

Domein Tivoli

Het domein Tivoli bevindt zich in Mechelen-Noord op ongeveer 2 km van het centrum. Het domein, zuidwaarts begrensd door de Vrouwvliet, ligt tussen twee grote verkeersassen: de Antwerpsensteenweg en de Liersesteenweg. Dit voormalige **kasteelpark** is 12 ha groot en vormt een oase van rust en groen. Het park biedt tal van mogelijkheden om even uit de stadsdrukke te ontsnappen. Je kunt er rustig wandelen langs **eeuwenoude bomen**, uitgestrekte grasvelden, romantische hoekjes en **kruidentuin**. Blikvangers zijn de **kinderboerderij** en het **kasteel** met een decoratieve vijver en slotgracht. Een gezellig cafetaria met terras biedt uitzicht op het park. In dit mooie **wandelpark** heeft de dienst **milieueducatie** haar thuisbasis.

Milieu-educatie

De dienst milieueducatie biedt een brede waaier aan **natuur- en milieu educatieve activiteiten** voor scholen, gezinnen en verenigingen en wil de burger op een boeiende en creatieve manier dichterbij de natuur brengen en aanzetten tot milieuvriendelijk gedrag. Bij alle activiteiten ligt de nadruk op het **“zelf ontdekken” en “zelf doen”**.

Voor kleuter- en lager onderwijs is er een uitgebreid educatief aanbod. De begeleiding van de groepen gebeurt door ervaren natuurgidsen die elke thema-wandeling aanpassen aan de leeftijd en het niveau van de deelnemers.

Kinderboerderij

Het kloppend hart van het domein Tivoli is de **kinderboerderij**. Het ganse jaar zijn er educatieve wandelingen en activiteiten voor scholen, gezinnen, senioren en verenigingen.

In samenwerking met de **Stichting Levend Erfgoed** ijveren wij voor het behoud van **streekeigen Vlaamse huisdierrassen**. Op de kinderboerderij maak je kennis met een aantal bedreigde rassen die in de vergetelheid zijn geraakt zoals Mechelse koekoek, Tiense vechter, Vlaamse geit, Lakens schaap, Dendermondse eend, Vlaamse gans, Vlaanderse smierel ...

In de **bijenhal** verzorgt de imker een 10-tal bijenvolken. Woensdagnamiddag is de imker aanwezig in de bijenhal tussen 13u en 14u.

Op het neerhof van de kinderboerderij kunnen de peuters hun tutje achterlaten in de '**Tuttenboom**', een sprookjesachtige krulwilg waarin rode hartjes en leuke figuurtjes hangen.

Kadodder, een guitig, gevleugeld en avontuurlijk wezentje, is de behoeder van het park. Als natuurvriend roept Kadodder iedereen op tot respect voor de natuur en het milieu.

Wie Kadodder vindt, hoog in zijn boomhutje op de kinderboerderij, heeft hem zeker al horen zingen.

Ieder kind zingt ondertussen dit aanstekelijk deuntje mee.

Het liedje en het verhaal van Kadodder en zijn boerderijvrienden vind je op **de CD en in het prentenboek 'Kadodder en de bijenkoningin'**.

Het prentenboek is te koop aan € 12,50, de CD aan € 10,00.

Boek en CD kosten € 17,50.

Beiden zijn te koop op de kinderboerderij.

Kadodderpad

Het **boerderijpad** is een **bewegwijzerd wandel- en doepad** voor kinderen tussen 4 en 10 jaar, waarbij Kadodder je meeneemt op een spannend avontuur doorheen de kinderboerderij.

Het pad vertrekt op het neerhof en loopt langs **20 leuke en speelse infohuisjes**. Het verhaal heeft een aanleiding, een hoogtepunt en een plot, het maakt de kinderen nieuwsgierig naar het volgende dier en naar het volgende huisje te gaan. Als je de **wegwijzers** van Kadodder volgt eindig je weer bij je vertrekpunt. Je hebt 1,30 uur nodig om de 1300 m lange route af te stappen.

Het **dierenvriendenboekje** met weetjes, opdrachten en mopjes, maakt de tocht door de boerderij nog veel leuker en boeiender. Dit boekje is te koop op de kinderboerderij aan € 2,00. Wie het boerderijpad volledig bewandelt krijgt een leuk aandenken aan Kadodder mee naar huis.

Spotterpad

Het **Spotterpad** is een avontuurlijk **bosbelevingspad** voor kinderen vanaf 7 jaar. De route slingert zich doorheen het kastanjabos en start achter het huizeke aan de speeltuin.

Spotter is een speels en grappig eekhoorntje en de gids voor de kinderen op dit pad. Als je de wegwijzers in het bos volgt kom je voorbij een **tiental informatieve en interactieve stopplaatsen**.

Speuren naar bosdieren, door een mollenpijp kruipen, balanceren tussen bomen, een liedje componeren op houtstammetjes ... spelenderwijs verkennen de kinderen het bos met al hun zintuigen.

Knuffelhoek

Op het neerhof van de kinderboerderij is er een **knuffelhoek** met verschillende **aaibare dieren**.

Dagelijks geopend tussen 15u en 16u (gesloten tijdens het winteruur vanaf 1 april tot 31 oktober).

Kinderen moeten steeds vergezeld zijn van hun ouders.

Er mogen max. 5 kinderen tegelijk in de knuffelzone.

Educatief groen

De **kruidentuin**, naar Middeleeuws model, bevat een collectie van ongeveer 250 kruiden.

Wie inspiratie wil opdoen om groenresten uit eigen tuin op een creatieve wijze te hergebruiken, kan terecht in de **kringlooptuin**. In deze tuin vind je composteersystemen, een wilgenhut, verhoogde bloembakken, een aardbeientoren, takkenrillen en een kruidenspiraal.

In de **insectentoren** vinden allerlei insecten zoals solitaire bijen een onderkomen.

Op het neerhof bevindt zich een **vlindertuin** met allerlei planten die nectar geven aan vlinders of fungeren als waardplant voor vlinderrupsen. In het park bevindt zich ook een **bijenborder**, ter hoogte van de speeltuin.

Op het neerhof kan je op aanvraag een **blote voetenpad** (25 meter lang) bewandelen en ervaren hoe het voelt om op blote voeten over verschillende ondergronden te lopen zoals hout, gras, steen, grind, zand en water.

Het **groendak** van de kinderboerderij bestaat uit een begroeiing met vetplanten.

Naast de inkomdreef van het park bevindt zich een 1,5 hectare grote **hoogstamboomgaard** met oude en zeldzame Mechelse en regionale fruitvariëteiten.

Speelmogelijkheden

Kinderen kunnen zich uitleven in het **speeldorp**, samengesteld uit klimtorens, burchten, glijbanen en loopbruggen. Voor de allerkleinsten is er een zandbak en aangepaste speelhoek met leuke speeltuigen op maat.

Voor jonge avonturiers is er een **evenwichtsparcours** met hangbruggen, touwen en evenwichtsbalken.

De **speelweide** biedt de mogelijkheid tot kringspelen, estafetten, zonnekloppen en picknicken.

In de **volkssportenhoek** (op aanvraag) kan je terecht voor oud-Vlaamse volksspelen zoals pierbol, troumadam, teppeschiet, tonspel, sjoelbak, ... Na betaling van een waarborg kan je gratis gebruik maken van deze accommodatie.

Kleuter- en basisonderwijs

	Kleuters			Lagere school					
	1ste	2de	3de	1ste	2de	3de	4de	5de	6de
Kamishibai verteltheater									
Tik, tik, tik ... hier ben ik (maart-juni)	x								
Piep en ... poep Nieuw vanaf oktober 2019	x								
Rarara ... van wie is die poep NIEUW vanaf oktober 2019		x	x	x					
Van wie is dit ei? (maart-juni)				x	x				
Op een grote paddenstoel			x	x	x				
Fred, de pissebed		x	x	x	x				
Sirus, de eekhoorn		x	x	x	x				
Themawandelingen									
HELE JAAR	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	4 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}
Kabouterwandeling	x	x	x	x					
Boerderijwandeling	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kadodderwandeling		x	x	x	x	x			
Hocus Pocuswandeling			x	x	x	x	x	x	x
Van waar komt die poep vandaan? POEP... recylage NIEUW vanaf oktober 2019					x	x	x		
Eten en gegeten worden				x	x	x	x	x	x
Natuur spelonderwijs				x	x	x	x	x	x
Van bottende boom tot vallend blad						x	x	x	x
Afval, ruimer bekeken						x	x	x	x
LENTE	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	4 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}
Met spetter op stap (vanaf 15 april-oktober)		x	x	x					
Bezige bijtjes (mei-augustus)		x	x	x	x	x	x	x	x
Kruidje roer me goed (april-oktober)			x	x	x	x	x		
Over insecten en andere kriebelbeestjes (april-oktober)				x	x	x	x	x	x
Levend water (vanaf 15 april-oktober)					x	x	x	x	x
Over de kip, het ei en andere vogels						x	x	x	x
HERFST	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	4 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}
De boswachter vertelt (september-november)			x	x	x	x	x		
Van de boomgaard tot in de mond (september-oktober)			x	x	x	x	x		
Zwammen over paddenstoelen (september-november)						x	x	x	x

Secundair onderwijs

Themawandelingen	1 ^{ste}	2 ^{de}	3 ^{de}	4 ^{de}	5 ^{de}	6 ^{de}
Levend water (vanaf 15 april-september)	x	x				
Insecten en kriebels	x	x				
Eten en gegeten worden	x	x				
Afval, een uitdaging	x	x				
Zwammen over paddenstoelen (september-november)	x	x				

Samenstelling groepen

Verjaardag

- Maximum 20 personen per groep

Scholen

- Bijzonder onderwijs – maximum 15 leerlingen per groep
- Peuters, instapklas (2,5 jarigen) – maximum 20 peuters per groep
- Andere – maximum 25 leerlingen per groep

Kabouterwandeling

Het hele jaar

Maximum 3 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 1ste kleuterklas (max 20) tot 1ste leerjaar

Kabouters houden van de natuur en ze verrichten heel wat nuttig werk in het park. Ze roepen de hulp in van de kinderen om een handje toe te steken. Dieren voederen, een egelhuisje bouwen, eikels geven aan de varkens, de kabouterboom zoeken, eendjes en geitjes voeren, een liedje zingen en kriebelbeestjes zoeken hoort er allemaal bij. De kinderen krijgen een kaboutermuts, emmertje of een kruiwagentje (vanaf 3 jaar) mee op de wandeling.

Elementen die aan bod komen

- *het leven en werk van de kabouters*
- *de woning van de kabouters*
- *de vriendjes van de kabouters*
- *het voeder voor de dieren*
- *gericht waarnemen van dieren en planten*
- *natuurbeleving*
- *speelse opdrachten en spelletjes*

Boerderijwandeling

Het hele jaar

Maximum 4 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 1ste kleuterklas (max 20) tot 3de graad lager onderwijs

Kinderen leren zonder vrees omgaan met de dieren op de boerderij. Zij ontdekken wat de dieren eten, hoe ze leven en hoe ze verzorgd worden.

Door het direct contact met de boerderijdieren leren de kinderen hoe levende wezens functioneren en groeit er begrip en respect voor hun leefomgeving.

Elementen die aan bod komen

- *gericht waarnemen van de dieren*
- *verschillen en overeenkomsten bij de dieren ontdekken*
- *groei van dieren waarnemen*
- *aanpassing aan klimaat en omgeving*
- *dierengedrag*
- *dieren en hun jongen (lente)*
- *voedsel van de dieren*
- *producten die afkomstig zijn van dieren*

Kadodderwandeling

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip + €5/groep voor gebruik materiaal

Doelgroep : 2de kleuterklas tot en met 3de leerjaar lager onderwijs

15 min. verteltheater (verhaaltje Kadodder en de bijenkoningin) en 75 min. buitenactiviteit op de boerderij

Kadodder beleeft samen met de bijenkoningin Apida een spannend verhaal op de kinderboerderij.

De kinderen gaan samen met de handpop Kadodder op zoek naar de boerderijdieren uit het verhaal.

Ze ontdekken via speelse opdrachten de typische eigenschappen van dieren en hoe goed de zintuigen bij de dieren ontwikkeld zijn.

Op het einde van de wandeling krijgt de klas of jarige een leuk aandenken mee.

Elementen die aan bod komen

- *gericht waarnemen van de dieren met alle zintuigen*
- *verschillen en overeenkomsten ontdekken*
- *behendigheid testen*
- *respect voor het “anders zijn”*
- *inleef- en nabootsingsspelletjes*

Hocus Pocuswandeling

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip + €5/groep voor gebruik materiaal

Doelgroep: 3de kleuterklas tot 3de graad lager onderwijs (max 20 ln)

30 min. heksenkamer en 60 min. buitenactiviteit

Aan de hand van spelletjes en verhaaltjes maak je kennis met de bezigheden van de goede heks Pimpernella (kruidenvrouwtje). Voor de kinderen gaan toveren verkleden ze zich in heks of tovenaar. Op het einde van de wandeling krijgt de klas een heksendiploma.

Elementen die aan bod kunnen komen (afhankelijk van de leeftijd)

- *de woning van de goede heks Pimpernella*
- *de lievelingsdieren van de heks*
- *bezoek aan het heksenhuisje en de heksentuin*
- *naam schrijven in heksenschrift*
- *medicijn maken voor zieke kikker*
- *kruiden en hun gebruik leren kennen*
- *de boom- of kleurenhoroscoop*
- *op een bezem leren vliegen*
- *toveren met kleuren*
- *toverspreuken bedenken*
- *recepten schrijven en maken van toverdrankjes*

Van waar komt die poep vandaan?

Poep – recyclage

NIEUW vanaf oktober 2019

(alleen voor scholen)

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 2de, 3de en 4de leerjaar lager onderwijs

Kaka, ontlasting of grote boodschap. Welk woord we ook gebruiken, alle mensen en dieren produceren uitwerpselen.

De één bescheiden keuteltjes, de ander lange dampende slierten, drolletjes of vlaaien. Dieren zijn goed te herkennen aan hun uitwerpselen.

Na deze rondleiding zijn we echte poepexperts.

Elementen die aan bod komen

- *spijsvertering bij mens en dier*
- *welke poep bij welk dier*
- *poep is geld waard*
- *van poep word kunst gemaakt, de lekkerste koffie, parfum, thee...*
- *wat wordt er van kippenmest gemaakt?*
- *wat heeft duivenpoep met leer te maken?*

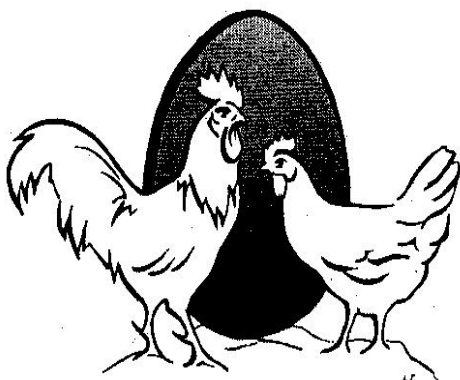
Over de kip en het ei en andere vogels

(alleen voor scholen)

Maart – juni

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 2de en 3de graad lager onderwijs

Hoeveel eieren kan een kip leggen ? Zit er in ieder ei een kuikentje ? Komen kippen wel goed overeen ?
Waarom hebben vogels veren en pikken ze steentjes ? Welke vogels wonen er in het park?

Elementen die aan bod komen

- *bouw van een kip*
- *het ei van de kip*
- *ontwikkeling van ei tot kuiken*
- *de ei-code*
- *enkele eenvoudige proefjes met eieren*
- *observatie in het kippenhok*
- *verschillende soorten veren*
- *andere vogels in het park*

Kruidje roer me goed

(alleen voor scholen)

April – oktober

Doelgroep: 3de kleuterklas, 1ste en 2de graad lager onderwijs

In de moestuin van de kinderboerderij wordt er een ruik-,voel-, proef- en kruidenleerhoekje gemaakt waar de kinderen al spelenderwijs de wondere kruidenwereld ontdekken. Daarna

maken de kinderen kennis met een ‘oude apotheek’ waar er een receptje zal bereid worden.

Je betaalt €5,00 extra per groep voor gebruik van het materiaal.

Elementen die aan bod komen

- *het leven en werk van Dodoens (verhaal en verkleed)*
- *apotheek vroeger en nu (vergelijken)*
- *kopen en wegen van kruiden in een echte apotheek van de jaren 1550*
- *weetjes over keukenkruid, verfkruid, heksemiekruid, massagekruid, ...*
- *voelen, ruiken, proeven, kijken en ... horen van kruiden*
- *speelse opdrachten en spelletjes*

Fruit: van de boomgaardtot in de mond

September – oktober

(laarzen en lange broek aandoen voor de 'netels')

(alleen voor scholen)

Doelgroep: 3de kleuterklas, 1ste en 2de graad lager onderwijs

In de hoogstamboomgaard in het Tivolipark staan vele appel- en perenbomen, notenbomen en krieken. We gaan proeven, ruiken, voelen en kijken naar al dat lekkers. We gaan eveneens op zoek naar vruchten in het park, bos en moestuin.

Elementen die aan bod komen

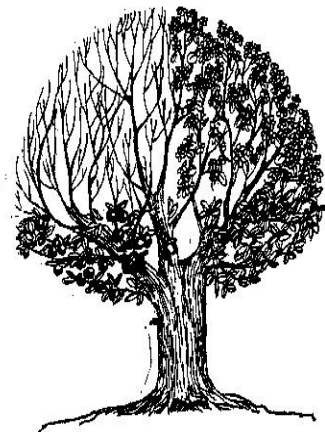
- *bestuiving en bevruchting : over bloesems en bijtjes*
- *soorten fruit herkennen: wat zijn vruchten?*
- *hoe ziet de appel er van binnen uit?*
- *vormen en kleuren waarnemen in de boomgaard*
- *beestjes in de boomgaard zoeken*
- *inlands en uitheems fruit*
- *verschil tussen boomgaard en bos*
- *eigenaardig fruit*
- *fruit is gezond*
- *zintuiglijke spelletjes*

Van bottende boom tot vallend blad

(alleen voor scholen)

Het hele jaar

Doelgroep: 2de en 3de graad lager onderwijs

Elk seizoen is weer anders in de natuur en heeft zijn eigen charme. Tijdens een wandeling doorheen het park en de boerderij beleven de kinderen de contrasten van de seizoenen, de invloeden op planten, insecten, vogels en zoogdieren.

Elementen die aan bod komen

Lentewandeling

- *vroege bloeiers en bottende bomen*
- *bestuiving en bevruchting*
- *relatie tussen bloemen en insecten*
- *ontwakende winterslapers*
- *jonge dieren op de boerderij*
- *invloed van de lente/zomer op plant en dier*

Herfstwandeling

- *bomen en hun vruchten herkennen*
- *bladverkleuring en bladval*
- *zaad en zaadverspreiding*
- *vogeltrek - winterslapers*
- *paddenstoelen*
- *invloed van de herfst op plant en dier*
- *het bos als ecosysteem*

Week van het Bos: van 13 – 20 oktober 2019

Meer info: www.natuurenbos.be

De boswachter vertelt ...

September - november

Doelgroep: 3de kleuterklas tot 2de graad lager onderwijs

Wie wil het bos en de taken van de boswachter op een speelse manier leren kennen.

Samen trekken de kinderen met de gids het bos in. Daar beleven ze een leuke, actieve en leerrijke tocht.

Ze komen terug met een schat aan informatie over het bos en zijn bewoners.

Elementen die aan bod komen

- *6 bomen herkennen*
- *blad, vrucht en knop*
- *bomen en hun gebruiken*
- *de dieren in het bos*
- *bosdieren spotten met verreijker*
- *gedragsregels in het bos*
- *spelletjes*

Zwammen over paddenstoelen

(alleen voor scholen)

September - november

Doelgroep: 2de en 3de graad lager onderwijs

Paddenstoelen horen bij herfstweer en vallende blaadjes in een goudkleurig bos. Ze zijn zo anders dan planten. Er hangt een geheimzinnige sfeer rond paddenstoelen. Namen als heksen-boleet, zwavelkop, elfenbankje ... spreken tot de verbeelding.

Hoe voeden paddenstoelen zich?

Hoe planten ze zich voort? Zijn ze eetbaar of giftig?

Wat zijn producenten, consumenten en opruimers en hoe zijn ze van elkaar afhankelijk.

Tijdens deze tocht leer je alles over de soorten, de groei en de ontwikkeling van zwammen.

Elementen die aan bod komen

- *organismen en hun biotoop*
- *producenten, consumenten en opruimers*
- *levensgemeenschap en voedselrelatie*
- *voortplanting van zwammen*
- *determineren*
- *eetbaar of giftig*
- *begrippen: paddenstoelen, zwammen, fungi, mycelium, parasieten, saprofyten, ...*
- *sagen en legenden rond paddenstoelen*

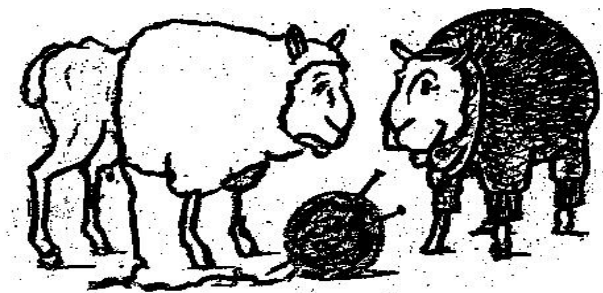
Het jasje van de dieren

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 3de kleuterklas tot 3de graad lager onderwijs.

Door een aantal dieren op de boerderij te bekijken en te betasten ervaren de kinderen dat niet alle dieren hetzelfde 'jasje' hebben. Sommige dieren hebben een jasje van wol, veren, haren of een schild. Doe jij winter en zomer dezelfde jas aan?

Hoe zou een dier zich kunnen aanpassen aan zijn omgeving?

Elementen die aan bod komen

- *eigen huid, haar en nagels bestuderen*
- *kippenvel krijgen*
- *soorten veren en functie*
- *camouflage en pronken*
- *een lekkere warme winterjas (het schaap)*
- *huidbedekking bij zoogdieren, vogels, reptielen en insecten*
- *wintervacht / zomervacht*

Over insecten en andere kriebelbeestjes

April - oktober

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 1ste, 2de en 3de graad lager onderwijs

Het leven van minibeestjes is niet griezelig en vies, maar interessant en geheimzinnig als je de moeite neemt om

ze te leren kennen.

Ga je mee op zoek naar insecten, slakken en spinnen in het park en ontdek waar en hoe ze leven, hoe ze ruiken en kijken, wat hun rol is in de natuur?

In de moestuin van de kinderboerderij bezoeken we het insectenhotel en nemen een kijkje in het compostvat.

Elementen die aan bod komen

- *plaats in het dierenrijk*
- *levenswijze en voedsel*
- *enkele insecten kunnen herkennen*
- *hun rol in de natuur*
- *nuttig of schadelijk*
- *woningnood bij insecten*

Met 'Spetter' op stap

(alleen voor scholen)

Mei - oktober

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 2de, 3de kleuterklas en 1ste leerjaar

Als het regent komt er steeds een waterfee naar het Tivolipark om alles te vertellen over water.

Spetter is een vriendje van de waterfee en blijft in het Tivolipark.

Soms gaat hij op reis en wil hij nadien al zijn belevenissen aan de kinderen vertellen.

Samen met 'Spetter' gaan de kinderen op onderzoek.

Elementen die aan bod komen

- *waterkringloop*
- *drijven en zinken*
- *waterdieren: kikker, pad en eenden*

Levend water

(alleen voor scholen)

Vanaf 15 april - oktober

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 2de leerjaar tot en met 2de secundair Onderwijs

Er is veel water op aarde, helaas is dit niet allemaal drinkbaar! Welk water kunnen we drinken? Is helder water proper? Zoals echte wetenschappers we de zuurtegraad en de helderheid. We scheppen waterdiertjes en vertellen hoe ze leven.

Elementen die aan bod komen

- *waterkringloop uitleg*
- *de blauwe planeet zoet en zout water*
- *wat is zuiver water, helderheid en zuurtegraad, zichtbare en onzichtbare vervuiling*
- *waterdiertjes scheppen, aanpassingen aan waterig milieu*

Eten en gegeten worden

(alleen voor scholen)

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 1ste, 2de en 3de graad lager onderwijs

Tijdens een tocht door het park ontdek je hoe planten en dieren zich voeden.

We bestuderen op welke wijze levende wezens van elkaar afhankelijk zijn.

Ze hebben allemaal een plaats in de voedselketen.

Ze eten en worden zelf opgegeten.

Maar wie eet wie?

Elementen die aan bod komen

- *fotosynthese*
- *voedingswijze van planten en dieren*
- *relatie tussen de lichaamsbouw, de voeding en het gedrag van een dier*
- *prooi- en roofdieren*
- *planteneters, vleeseters en alleseters*
- *studie van het gebit van enkele dieren*
- *opruimers in de natuur*
- *voedselketen / voedselkringloop*

Afval, ruimer bekeken

(alleen voor scholen)

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 2de en 3de graad lager onderwijs

Al wat leeft, maakt afval. Via een ontdekkingstocht door het bos, de wei en de boerderij leren de kinderen hoe de natuur organisch afval verwerkt en hoe de mens hierbij kan helpen.

Op ons containerparkje en in de composttuin leer je huishoudelijk afval herkennen en sorteren.

Elementen die aan bod komen

- *afvalverwerking in de natuur*
- *composteren*
- *kriebelbeestjes in het compostvat*
- *de stijgende afvalberg*
- *afvalvoorkoming*
- *kies voor de juiste afvalbak*
- *respect en zorg voor ons milieu*

Natuur spelenderwijs

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 1ste, 2de en 3de graad lager onderwijs

Op een speelse en creatieve manier maak je kennis met de natuur in het park.

Via opdrachten en zintuiglijke spelletjes observeer je planten en dieren die je op de wandeling tegenkomt.

Elementen die aan bod komen

- *speuren naar dieren en planten in het park*
- *kriebelbeestjes zoeken en determineren*
- *diersporen zoeken en determineren*
- *geuren, vormen en kleuren waarnemen in het bos*
- *bomen herkennen aan de schors*
- *de boomtelefoon*
- *speelse opdrachten en spelletjes*
- *gebruiken van al onze zintuigen*
- *veldmateriaal leren gebruiken*

Bezige bijtjes

Mei - augustus

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

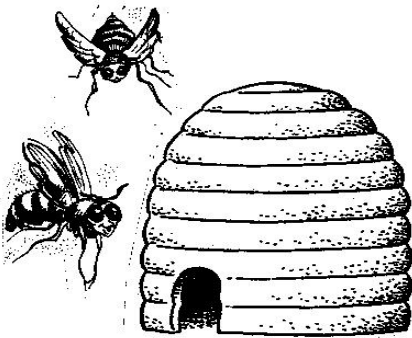
Doelgroep: 2de kleuterklas - 1ste leerjaar (max 20 lln)

Aan de hand van spelletjes en verhaaltjes maak je kennis met het leven van de bijenkoningin en haar gevolg (werksters en darren).

Stap voor stap beelden de kinderen de diverse taken uit van deze nuttige diertjes.

Inleefspel : de kinderen verkleden zich als koningin, werksters en darren.

Doelgroep : 2de en 3de graad lager onderwijs

We brengen een bezoek aan de bijenhal en het educatieve bijenklasje. Aan de hand van een observatie-kastje maak je kennis met het leven van de honingbij in en buiten de bijenkast.

Elementen die aan bod komen

- *het leven van de honingbij*
- *relatie tussen bijen en bloemen*
- *het werk van de imker*
- *honingproducten*
- *verschil tussen bij, wesp en hommelp*

Kamishibai verteltheater

Maximum twee groepen op hetzelfde tijdstip.

Op een gezellige zolder draait alles rond een mini-theatertje. Aan de hand van vertelplaten wordt er een verhaaltje verteld. De kinderen kunnen zich hierdoor volledig concentreren op de visuele kant van het verhaal.

Men kan een keuze maken uit de volgende verhalen:

1. Fred, de pissebed (kamishibai)

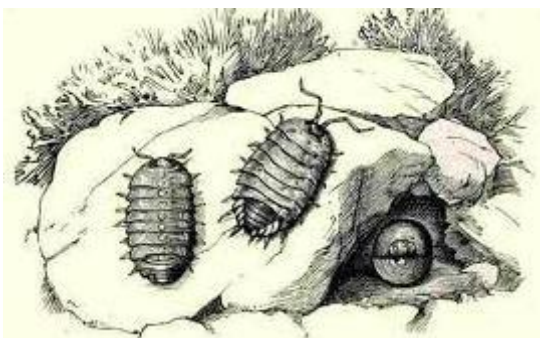

Het hele jaar

**Doelgroep: 2de kleuterklas en 1ste graad
lager onderwijs**

30 min. verteltheater en 60 min.

buitenactiviteit

Het verhaaltje gaat over een pissebed die als huisdier wordt gehouden. De kinderen gaan op onderzoek naar de leefomgeving (menu, vijanden,...) van pissebedden en andere kriebelbeestjes. Ze

ontdekken de wondere wereld van kriebels en wriemels met loeppotjes, pissebedpuzzel, potenspel enz...

Elementen die aan bod komen

- *leefwijze, voedsel en vijanden van de pissebed*
- *bodemdiertjes zoeken en observeren*
- *sporen van dieren herkennen*
- *inleef- en nabootsingsspelletjes*

2. Sirius, de eekhoorn (kamishibai)

September - november

**Doelgroep: 2de kleuterklas tot 1ste graad
lager onderwijs**

30 min. verteltheater en 60 min. buitenactiviteit

Het verhaaltje gaat over Sirius, de eekhoorn.
De kinderen gaan op zoek naar de eekhoorn in het parkbos
en leren alles over deze bosbewoner
(leefwijze, woning, vrienden en vijanden, voedsel,...) via leuke
opdrachten en spelletjes. Bij de activiteiten worden zoveel
mogelijk zintuigen ingeschakeld.

Bij het volbrengen van al de opdrachten krijgt de klas
een 'eekhoorndiploma'

Elementen die aan bod komen

- *kenmerken van de herfst waarnemen*
- *sporen van dieren herkennen*
- *leefwijze, voortplanting, voedsel en nest van de eekhoorn*
- *winterrust- winterslaap*
- *inleef- en nabootsingsspelletjes*
- *behendigheidsspelletjes*

3. Op een grote paddenstoel... (kamishibai)

September - november

**Doelgroep: 3de kleuterklas tot 1ste graad
lager onderwijs**

30 min. verteltheater en 60 min. buitenactiviteit

‘Op een grote paddenstoel’, rood met witte stippen, zat kabouter Pinnenmuts...’ ieder van ons kent dit kinderliedje!

Kabouter Pinnenmuts wipt zo hard op een paddenstoel dat die stuk gaat. Dit is het begin van een heuse zoektocht naar een nieuwe paddenstoel: één met een mooie kleur en een lekkere geur, één om op te zitten en op te wippen. Kabouter Pinnenmuts neemt de kinderen mee op zijn speurtocht.

Onderweg ontmoeten ze allerlei bosbewoners die hen wegwijs maken in de wondere wereld van de zwammen.

Elementen die aan bod komen

- *herfstverschijnselen waarnemen*
- *paddenstoelen zoeken en herkennen*
- *vormen, kleuren en geuren waarnemen*
- *voorkomen, groei en voedsel van de paddenstoel*
- *de delen van een paddenstoel*
- *plant of dier?*
- *eetbare en giftige paddenstoelen*

4a. Tik tik tik...hier ben ik ! (kamishibai)

Maart - juni : ideaal rond Pasen/Lente
(alleen voor scholen)

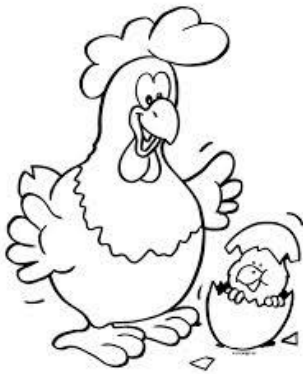

Doelgroep: 1ste kleuterklas (max 20)
30 min. verteltheater en 60 min.

buitenactiviteit

Blij, verbaasd, verrast, verdrietig...

Een gevoelig verhaaltje over een kip die voor het eerst een ei legt en het gaat uitbroeden. Maar het duurt wel héél erg lang...

Elementen die aan bod komen

- *ei*
- *kip, haan en kuiken*
- *broeden*
- *het kippenhok*
- *inleefspelletjes*

4b. Nina's eieren (kamishibai)

Maart – juni
(alleen voor scholen)

Doelgroep: 2de en 3de kleuterklas tot 1ste leerjaar
30 min. verteltheater en 60 min. buitenactiviteit

Kip Nina is heel trots op de eieren die ze voor het eerst heeft gelegd. Ze wil ze aan de andere dieren laten zien, maar niemand heeft daar tijd voor, omdat alle anderen voor hun kleintjes moeten zorgen.

Nina is ineens niet meer zo blij en raakt in paniek als haar eieren breken wanneer ze er op gaat zitten. Maar er wacht haar een grote verrassing...

Elementen die aan bod komen

- *kip, haan en kuiken*
- *het ei*
- *de ontwikkeling van ei tot kuiken*
- *boerderijdieren en hun baby's in de lente*
- *nesten– broedzorg*
- *het huis van de kip*
- *inleefspelletjes met eieren*

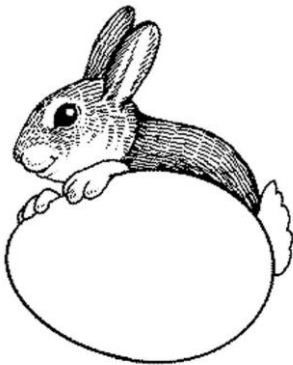
4c. Van wie is dit ei ? (kamishibai)

Maart – juni

(alleen voor scholen)

Doelgroep: 1ste graad lager onderwijs
30 min. verteltheater en 60 min. buitenactiviteit

Een haas vindt een ei en probeert het uit te broeden.
Dit lukt hem niet ! Hij vraagt aan allerlei andere dieren die hij tegenkomt om hem te helpen.
Uiteindelijk vindt hij moeder Kip die op zoek is naar haar ei.

Elementen die aan bod komen

- *komen alle dieren uit een ei?*
- *verschillende soorten eieren*
- *kip, haan, kuiken en ei*
- *de ontwikkeling van ei tot kuiken*
- *dieren en hun nesten*
- *eieren zijn gezond*
- *de ontwikkeling van ei tot kikker, vlinder, vogel,...*
- *proefjes en spelletjes met eieren*

5a. Piep en ... Poep (kamishibai)

NIEUW vanaf oktober 2019

(alleen voor scholen)

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 1ste kleuterklas

30 min. verteltheater en 60 min. Buitenactiviteit

Piep is heel nieuwsgierig en wil weten welke poep bij welk dier past! Heeft poep dezelfde vorm? Heeft poep dezelfde kleur?

Elementen die aan bod komen

- *kleur en vorm van poep*
- *welke poep past bij welke dier?*

5b. Rarara ... van wie is die poep?

(kamishibai)

NIEUW vanaf oktober 2019

(alleen voor scholen)

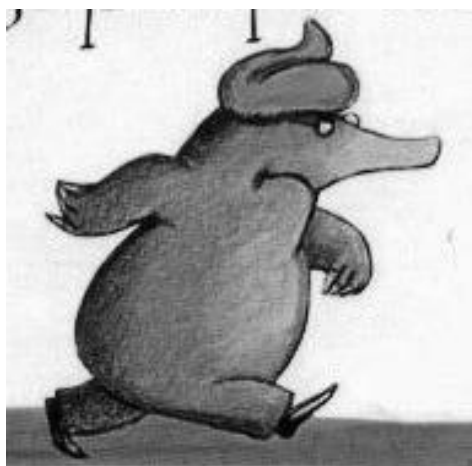

Het hele jaar

Maximum 2 groepen op hetzelfde tijdstip

Doelgroep: 2de, 3de en 1ste leerjaar lager onderwijs

30 min. verteltheater en 60 min. buitenactiviteit

Molletje gaat op zoek naar de dader die op zijn kop heeft gepoept. Wij gaan ook eens langs de dieren van het Tivolipark en gaan hun poep opscheppen en onderzoeken als echte wetenschappers.

Dit wordt een spetterende wandeling.

Elementen die aan bod komen

- *we kijken naar de vorm, geur, kleur en inhoud...*
- *wat zien we allemaal in de poep van een paard?*
- *hebben konijnen zwarte of bruine poep?*
- *Waarom hangt er een geurtje aan de drolletjes van de varkens?*

Praktische info

Openingsuren

Het domein is alle dagen open van 7.30u tot zonsondergang.

De kinderboerderij is open:

- weekdays: 8.30u tot 17.30u (tijdens winteruur tot 16u)
- weekend, feestdagen: 13.30u tot 17.30u (tijdens winteruur gesloten)

Kostprijs en reservatie

015 20 66 84

tivoli@mechelen.be

Het domein Tivoli en de kinderboerderij zijn gratis toegankelijk. Voor educatieve activiteiten onder begeleiding van een ervaren natuurgids betaal je de volgende tarieven:

- **Tarief voor scholen**

€1,50 per kind voor (Mechelse bezoekers)

€1,75 per kind voor (niet-Mechelse bezoekers)

Er geldt een minimumbedrag van €25,00 (gids inbegrepen).

Kadodderwandeling, HocusPocuswandeling en Kruidje roer me goed + € 5,00 extra per groep voor verbruik materiaal.

- **Tarief voor particulieren**

Idem als scholen.

Er geldt een minimum van €25,00 (gids inbegrepen).

Duur rondleiding

Elke begeleide activiteit duurt ongeveer 90 minuten.

Aangepaste kledij

De educatieve activiteiten vinden plaats in de kinderboerderij en het park. Aangepaste speel- en regenkledij en stevige stapschoenen zijn aangewezen. Bij slecht weer kan je terecht in het didactisch lokaal of in de buitenklas van de kinderboerderij.

Accommodatie

- **Scholen**

Tijdens de middagpauze kunnen de scholen gratis gebruik maken van de refter/didactisch lokaal mits vooraf te reserveren. De ruimte is geschikt voor ongeveer 30 kinderen.

- **Gezinnen of verenigingen**

De lokalen van de kinderboerderij kan je huren mits vooraf te reserveren (tijdens het zomertijd).

€20,00 per dagdeel te betalen voor Mechelse gebruikers.

€25,00 per dagdeel te betalen voor niet-Mechelse gebruikers.

Dagdelen zijn als volgt bepaald:

9u tot 12.30u en van 13.30u tot 17u (tijdens zomertijd)

9u tot 12.30u en van 13.30u tot 16u (tijdens wintertijd) -
weekend en feestdagen gesloten

Verbruik van elektriciteit, water en verwarming zijn
inbegrepen.

Accommodatie:

Er is een microgolfoven, kookplaat en ijskast aanwezig.
Bestek, borden en glazen breng je zelf mee.

Lijn je gratis mee met de MOS-Poppelepee ?

MOS is een milieuzorgproject van kleuter- tot secundaire school.
Scholen kunnen rekenen op gratis begeleiding en educatieve materialen.
Het aanvraagformulier vind je op de MOS-website :

www.milieuzorgopschool.be

Vragen?

MOS-coördinatie : 02 553 80 72 of mos@lne.vlaanderen.be

MOS-begeleiders provincie Antwerpen : 015 30 61 26 of
mos@pime.provant.be

Een overzicht van de beschikbare materialen en
de ondersteuning vind je op www.milieuzorgopschool.be

Het domein Tivoli is bereikbaar

Opgelet! Vanaf april 2019 starten er werken aan het kruispunt R6 – Antwerpsesteenweg te Mechelen.

- **Met de auto**

Vanuit Antwerpen: E 19

Afrit 9 Mechelen Noord (richting Sint-Katelijne-Waver) –
2e lichten rechtsaf (Antwerpsesteenweg) – na 500 m
linksaf (parking kasteel) of richting Sint-Katelijne-Waver
tot aan de 3e lichten rechtsaf (Liersesteenweg 387) –
1 km rechtsaf aan restaurant HORSE HOUSE.

Vanuit Brussel: E 19

Afrit 9 Mechelen Noord (richting Sint Katelijne Waver) –
1e lichten rechtsaf (Antwerpsesteenweg) – na 500 m
linksaf (parking kasteel)

Met openbaar vervoer

(vanuit centraal station)

lijnbus 2, 5, 6, 9, 500 (stopplaats Antwerpsesteenweg)

lijnbus 550, 551, 552, 558 (stopplaats Liersesteenweg)

Info 'De Lijn': 070 220 200 of www.delijn.be

Er is parkeergelegenheid voor autocars

Ingang Otterbeek (via Antwerpsesteenweg)

Ingang Ter Hert (via Liersesteenweg)

Meer info op <http://www.routeplan.be> of <http://mappy.be>

Info:

Domein Tivoli

Antwerpsesteenweg 94

2800 Mechelen

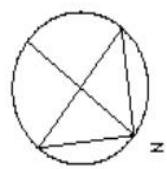
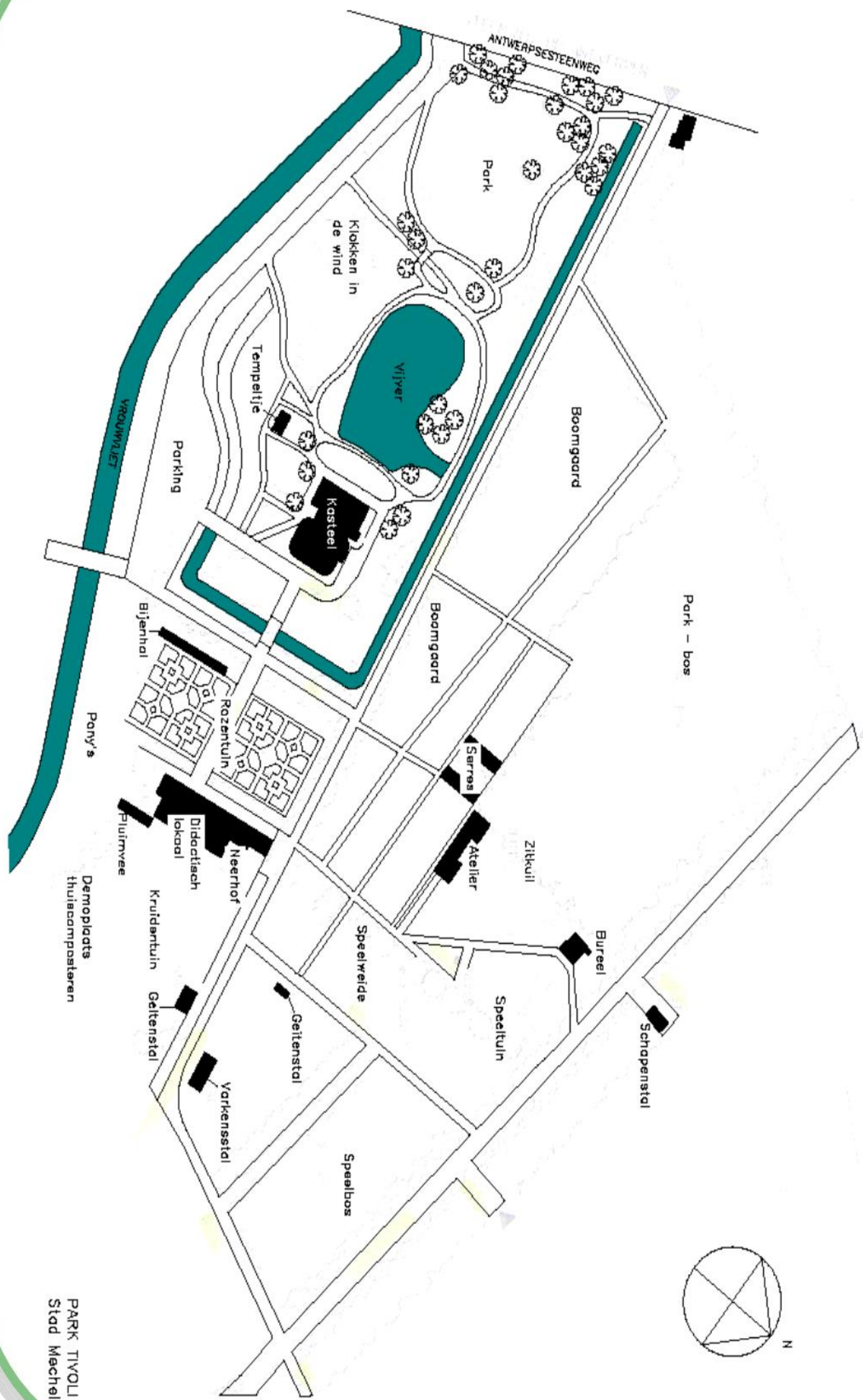
T 015 20 66 84 • F 015 26 28 49

E tivoli@mechelen.be • W www.mechelen.be/tivoli

Kasteel Tivoli (cafetaria/brasserie/restaurant)

T 015 70 91 60 (vanaf 11u tot 19u)

E info@kasteeltivoli.be • W www.kasteeltivoli.be

Eetcafé T' ASS (Huizeke naast speeltuin)

T 015 69 88 89 - 0474 24 56 27

E info@jec-dekrone.be • W www.jec-dekrone.be

De naam is niet toevallig gekozen, t'ASS is een jobervaringscentrum voor jongeren met een autismespectrumstoornis (ASS).

De uitbating is in handen van vzw De Krone en wordt ondersteund door de stad Mechelen. Jongeren met ASS krijgen in t'ASS de kans om werkervaring op te doen.

Openingsuren

- van woensdag tot zondag vanaf 10u
- tijdens de schoolvakanties 7 dagen op 7 open

Aanbod voor scholen en groepen

- Pannenkoek uit het vuistje + drankje: €3,80
- IJsje + drankje: €3
- IJsje (1 bol naar keuze): €1,20

Bij goed weer bedienen we buiten op het (lounge)terras.
Bij slecht weer voorzien we binnen een ruimte waar er maximum 20 zitplaatsen zijn.

Kadadder

V.U. Erik Laga • stadssecretaris • Grote Markt 21 • 2800 Mechelen
Wettelijk depot: **D/2011/0797/026**